

Strategisen kaupunkikehityshankkeen Kuopio Plus perustaminen ja organisoituminen sekä kehittämisohjelman version 1.0 hyväksyminen

Kaupunkirakennelautakunta 11.03.2026 § 46
667/00.01.05/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

hankejohtaja Antti Niskanen, puh. 044 718 5120

hankepäälikkö Retu Ylinen, puh. 044 718 5140

hankepäälikkö Jukka Eskelinen, puh. 044 718 5421

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Kaupunkirakennelautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se

- a. hankkeen asettajana päättää perustaa ja käynnistää strategisen kaupunkikehityshankkeen Kuopio Plus
- b. hyväksyy liitteenä olevan Kuopio Plus -kehittämisohjelman hankkeen ohjaavaksi asiakirjaksi ja linjaa, että ohjelmaa käytetään ohjaavana dokumenttina jatkovalmistelun, tarkemman suunnittelun ja toimenpiteiden yhteensovittamisen perustana.

Päätös

Merkitään, että hankejohtaja Antti Niskanen, hankepääliköt Jukka Eskelinen ja Retu Ylinen olivat läsnä pykälässä ja hankepääliköt Jukka Eskelinen ja Retu Ylinen poistuivat kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kuopio Plus – Kuopion sydämen kehittämishanke on Kuopion kaupungin strateginen kaupunkikehityshanke, jonka tavoitteena on kasvattaa Kuopion elinvoimaa yhteensovittamalla pitkäjänteisesti kasvua, investointeja ja suunnittelua hankealueella. Kuopio Plus -hankkeen päätöksenteko, ohjaus ja organisointi on rakennettu siten, että hankerakenne tukee hanketta ja kehittämisohjelman luonnetta kaupunkitasoisena jatkovalmistelun ja tarkemman suunnittelun kehyksenä sekä varmistaa poikkihallinnollisen yhteensovituksen.

Kaupunginhallitus strategisen kaupunkikehityshankkeen asettajana perustaa ja käynnistää Kuopio Plus -hankkeen. Kuopio Plus -hankkeen omistajana toimii kaupunginjohtaja ja ohjausryhmänä kaupunginjohtajan johtoryhmä. Hankkeen koordinoinnista vastaa Elinvoiman toimialan strategisten kaupunkikehityshankkeiden vastuualue, tukiryhmänä toimii kaupunkisuunnitteluryhmä, ja muu toteutusorganisaatio muodostetaan poikkihallinnollisesti hankkeen etenemisvaiheiden tarpeiden mukaisesti. Kuopio Plus -hankkeen etenemisestä ja vaikutuksista raportoidaan osana kaupungin talousarvioprosessia. Lisäksi

kaupunkirakennelautakunnalle ja kaupunginhallitukselle annetaan tilannekatsauksia hankkeen etenemisen mukaisesti, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Kuopio Plus -hankkeelle on valmisteltu päivittyvä kehittämisohjelma, jonka versio 1.0. hyväksytään hankkeen käynnistämisen yhteydessä. Kuopio Plus -kehittämisohjelma on Kuopion kaupungin strategiaohjelmaa täydentävä ohjelma ja suunnitelma. Kehittämisohjelma toimii hankkeen ohjaavana asiakirjana ja ohjelmaa käytetään ohjaavana dokumenttina jatkovalmistelun, tarkemman suunnittelun ja toimenpiteiden yhteensovittamisen perustana. Kehittämisohjelma ei ole ohjelmaan sisältyvien yksittäisten hankkeiden toteutus päätös, vaan yksittäiset kaavat, sopimukset ja investoinnit valmistellaan ja päätetään erikseen toimivaltasäännösten ja kunkin asian edellyttämien menettelyjen mukaisesti. Kehittämisohjelmaa tarkennetaan ja päivitetään hankkeen etenemisvaiheiden tarpeiden mukaisesti. Laajemmat muutokset kehittämisohjelmaan tuodaan kaupunginjohtajan johtoryhmän ja kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Strategista kaupunkikehityshanketta ja siihen liittyvää kehittämisohjelmaa on valmisteltu vuodesta 2024 alkaen linkittyen muun muassa korkean palvelutason joukkoliikenteen runkolinjaston kehittämiseen ja täydennysrakentamissuunnitelmaan. Käynnistysvaiheessa hankkeen aluerajaus perustuu joukkoliikenteen runkolinjaston ensimmäisen vaiheen vaikutusalueeseen (linjat 4, 5 ja 6) ja kattaa näin ollen vyöhykkeet Neulamäki-Keskusta-Kelloniemi sekä Puijonlaakso-Keskusta-Siikaniemi.

Kuopio Plus kokoaa yhteen kaupungin ja sidosryhmien toiminnot, ohjelmat, hankkeet ja investoinnit pitkäjänteiseksi, 15 vuoden mittaiseksi kehittämisohjelmaksi. Tavoitteena on ohjata suunnittelua niin, että hankealue kasvaa ja kehittyy kestäväksi ja elinvoimaisena alueena, joka tukee sekä kaupungin kilpailukykyä että asukkaiden arjen sujuvuutta ja hyvinvointia. Hanke toteuttaa kaupungin strategiaa ja strategisia ohjelmia kytkeytyen mm. Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimukseen 2024–2035, Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakenne 2040-suunnitelmaan, Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelmaan sekä kaupungin talouden ja investointien tasapainottamistyöhön.

Hankkeen käynnistämisen yhteydessä hyväksyttävässä Kuopio Plus -kehittämisohjelman versiossa 1.0 avataan tarkemmin Kuopio Plus -hankekokonaisuuden visiota, tavoitteita, etenemisvaiheita ja jatkotoimenpiteitä. Hyväksymisen jälkeen kehittämisohjelmaa ja sen toimenpiteitä tarkennetaan ja viedään kohti toteutusta yhdessä kaupungin asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Hankekokonaisuuden toimenpiteiden määrittelyä yhteensovitetaan myös kevään 2026 aikana toteutettavaan strategiaohjelmatyöhön. Hankkeen edetessä kehittämisohjelmaa tullaan täydentämään ja päivittämään tarpeellisin väliajoin.

Nähtävillä olon aikana saapuneet mielipiteet ja kehittämisohjelmaan tehdyt muutokset

Kaupunkirakennelautakunta päätti 4.2.2026 kokouksessaan asettaa Kuopio Plus -kehittämisohjelman version 1.0 luonnoksen julkisesti nähtäville ajalle 4.-22.2.2026. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien varaaminen toteutettiin niin, että kuntalaisilla ja sidosryhmillä oli mahdollisuus tutustua kehittämisohjelmaan Kuopion kaupungin verkkosivuilla. Kuntalaisilla ja sidosryhmillä oli mahdollisuus ilmaista mielipiteensä kehittämisohjelmasta vastaamalla sähköiseen kyselyyn tai jättämällä kirjallisen mielipiteensä Kuopion kaupungin kirjaamoon ajalla 4.-22.2.2026. Määräajassa kyselyyn jätettiin sähköisellä

lomakkeella 62 vastausta. Lisäksi erillinen sidosryhmille suunnattu kyselylomake lähetettiin yhteensä 21 järjestölle, organisaatiolle tai yhteisölle. Lomakkeen kautta ja kirjaamoon saatiin kommentit yhteensä kuudelta organisaatiolta, ja lisäksi yksi yritys halusi oma-aloitteisesti jättää mielipiteensä. Mielipiteissä esiin nousseita teemoja olivat esimerkiksi hankkeen tarve, aluerajaus, luonto- ja virkistysalueet, rakentaminen sekä sidosryhmien osallistaminen suunnitteluun. Kooste saaduista mielipiteistä on liitteenä.

Nähtävillä olon jälkeen kehittämisohjelmaan on tehty pieniä muutoksia huomioiden muun muassa saadut kommentit. Kehittämisohjelman rakennetta on selkeytetty esimerkiksi lisäämällä otsikkoja sekä muokkaamalla joidenkin karttojen esitystapaa. Raideliikenteen kehittämistarpeita on nostettu selkeämmin esiin lisäämällä maininta myös tavoiteosioon. Loppusanoihin on lisätty kaavio kehittämisohjelman roolista osana kaupungin strategista johtamisjärjestelmää.

Hankealueen rajaus nousi esiin merkittävänä teemana saapuneissa kommentteissa. Osassa kommentteja hankealuetta pidettiin tarkoituksenmukaisena, mutta myös hankealueen laajentamisen puolesta saapui useita kommentteja. Selkeästi eniten kommentteissa esitettiin Särkiniemi-Särkilahti-alueen lisäämistä Kuopio Plus -hankealueelle, mutta myös muun muassa Puijo, Väinölänniemi ja Pihlajalaakso nostettiin esiin. Kuopio Plus –hankealueen rajausta ei kokonaisarvioinnin perusteella kuitenkaan ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista muuttaa. Hankealueen ulkopuolisten alueiden kehittämistä tarkastellaan osana kaupungin muuta kehittymistä ja niihin niistä voi muodostua kokonaisuuteen liitettäviä tai erillisiä hankekokonaisuuksia.

Saatuja kommentteja hyödynnetään myös jatkossa kehittämisohjelman tarkentamisessa ja toimenpiteiden määrittelyssä. Osallistamista ja toimijakohtaisia keskusteluja jatketaan hankkeen edetessä.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosäätö § 33

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten ennakkoarviointi on liitteenä.

Kuopio Plus on laajasti integroitu osa kaupungin strategista kokonaisuutta. Hanke toteuttaa kaupungin strategiaa ja strategisia ohjelmia kytkeytyen mm. Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimukseen 2024–2035, Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakenne 2040-suunnitelmaan, Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelmaan sekä kaupungin talouden ja investointien tasapainottamistyöhön. Hankkeessa yhteensovitetaan kaupungin ja eri sidosryhmien toimintoja, hankkeita ja investointeja ja pyritään siten edistämään vaikuttavaa ja kestävästä kaupunkikehittämisestä hankealueella.

Kokonaisuutena Kuopio Plus -hankealueella on tällä hetkellä tunnistettua rakennuspotentiaalia olemassa olevan tonttivarannon, täydennysrakentamisselvityksen ja osayleiskaavojen yhteenlaskuna noin 1 000 000 k-m² asuinrakentamiseen ja noin 300 000 k-m² yritys- ja toimitilarakentamiseen. Arvioiden mukaan em. rakennuspotentiaalin toteutuminen

mahdollistaisi alueelle n. 17 000–21 000 uutta asukasta ja merkittävän määrän työpaikkoja. Kaikkien osapuolien kokonaisinvestoinnit alueella yhteensä voisivat olla noin 3–5 miljardia euroa, josta kaupungin osuus on arviolta 10 %.

Kuopio Plus -hankekokonaisuuden kohdealue on keskeinen osa kaupunkirakennetta ja pitää sisällään mm. asuin-, yritys- ja lähivirkistysalueita. Hanke linkittyy joukkoliikenteen runkolinjaston kehittämiseen ja täydennysrakentamisselvitykseen, joiden myötä toteutettavilla toimenpiteillä tuetaan mm. kestävästä liikkumisesta, monipuolisia asumismahdollisuuksia ja palveluiden saavutettavuutta. Olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuminen hillitsee ilmastopäästöjä verrattuna täysin uusien alueiden rakentamiseen. Kaupunkirakenteen tiivistämisestä huolimatta pyritään turvaamaan viheryhteydet, monipuoliset lähivirkistysalueet ja luonnon monimuotoisuus.

Nykyisiä asuinalueita yhteiskehittämällä vahvistetaan alueiden vetovoimaa ja viihtyisyyttä. Tavoitteena on edistää viihtyisän, hyvinvointia tukevan elinympäristön kehittämistä ja vahvistaa asukkaiden osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia omilla asuinalueillaan.

Hankkeen toiminnalla tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kaupunkiympäristön toteuttamista ja elinvoiman kehittymistä, tehostetaan resurssien käyttöä ja vahvistetaan edellytyksiä Kuopion positiiviselle kehitymiselle. Kuopio Plus -kokonaisuuden vaikutukset edistävät koko Kuopion menestymistä kaupunkien välisessä kilpailussa ja auttavat takaamaan hyvän arjen edellytyksiä kaikille kuopiolaisille.

Liitteet 667/2026 Kuopio Plus-kehittämisohjelma / koonti mielipiteistä
667/2026 Kuopio Plus -kehittämisohjelma / Kaupunkirakennelautakunta 110326
667/2026 Vaikutusten ennakoarviointi / Strategisen kaupunkikehityshankkeen Kuopio Plus perustaminen ja organisoituminen sekä kehittämisohjelman version 1.0 hyväksyminen

Päätöshistoria

Kaupunkirakennelautakunta 04.02.2026 § 28

Valmistelijat / lisätiedot:

hankejohtaja Antti Niskanen, puh. 044 718 5120

hankepäällikkö Retu Ylinen, puh. 044 718 5140

hankepäällikkö Jukka Eskelinen, puh. 044 718 5421

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Kaupunkirakennelautakunta päättää asettaa Kuopio Plus -kehittämisohjelman version 1.0 luonnoksen julkisesti nähtäville ajalla 4.-22.2.2026.

Päätös

Merkittään, että hankejohtaja Antti Niskanen, hankepäälliköt Retu Ylinen ja Jukka Eskelinen olivat läsnä pykälässä ja hankejohtaja Antti Niskanen sekä hankepäälliköt Retu Ylinen ja Jukka Eskelinen poistuivat kokouksesta asian esittelyn jälkeen.
Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Taustaa

Kuopiossa on tunnistettu tarve edistää systemaattista ja monialaista kaupunkikehittämistä kokoamalla keskustan ja sitä ympäröivien kaupunginosien kehittämistoimenpiteitä uudeksi strategisen kaupunkikehittämisen kärkihankkeeksi. Kuopio Plus, Kuopion sydämen kehittämishanke, kattaa Kuopion keskeisimmällä kaupunkialueella Neulamäki–Keskusta–Kelloniemi- ja Puijonlaakso–Keskusta–Siikaniemi -akselit. Kuopion väestöstä noin 40 % (49 000 asukasta) asui kehittämisalueella vuonna 2024. Lisäksi työpaikoista noin 65 % (n. 37 000 työpaikkaa) sijoittui alueelle vuonna 2022. Keskeinen ajatus kehittämisohjelmassa on, että alueen pitkäjänteinen kehittäminen tuottaa lisäarvoa koko Kuopiolle.

Hankekokonaisuutta ja nähtäville asetettavaa kehittämisohjelman luonnosversiota 1.0 on valmisteltu linkittyen korkean palvelutason joukkoliikenteen runkolinjaston kehittämiseen ja täydennysrakentamissuunnitelmaan. Tavoitteena on vahvistaa hankkeistamalla alueen kehittämistä siten, että se säilyy vetovoimaisena, saavutettavana ja elinvoimaisena myös tulevana vuosikymmeninä.

Kuopio Plus kokoaa yhteen kaupungin ja sidosryhmien toiminnot, ohjelmat, hankkeet ja investoinnit pitkäjänteiseksi, 15 vuoden mittaiseksi kehittämisohjelmaksi. Sen tavoitteena on ohjata ja yhteensovittaa kasvua, investointeja ja suunnittelua siten, että hankealue kehittyy kestävästi ja elinvoimaisesti – alueena, joka tukee sekä kaupungin kilpailukykyä että asukkaiden arjen sujuvuutta ja hyvinvointia.

Kehittämisohjelmassa avataan tarkemmin Kuopio Plus -hankekokonaisuuden visiota, tavoitteita sekä kärkihankkeen etenemisvaiheita ja jatkotoimenpiteitä. Hyväksymisen jälkeen kehittämisohjelmaa ja sen toimenpiteitä tarkennetaan ja viedään kohti toteutusta yhdessä kaupungin asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Hankekokonaisuuden toimenpiteiden määrittelyä yhteensovitetaan myös kevään 2026 aikana toteutettavaan strategiaohjelmatyöhön. Hankkeen edetessä kehittämisohjelmaa tullaan täydentämään ja päivittämään tarpeellisin väliajoin.

Hallintolain mukaisen vaikutusmahdollisuuksien varaamiseksi Kuopio Plus -kehittämisohjelman version 1.0 luonnos asetetaan julkisesti nähtäville. Ohjelmaluonnoksesta on mahdollisuus jättää mielipiteensä verkkokyselyn kautta tai kirjallisesti kaupungin kirjaamoon.

Hankkeen valmistelu

Kuopio Plus -kehittämisohjelmaa on valmisteltu yhteistyössä koko kaupunkiorganisaation ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Vuoden 2025 aikana järjestettiin useita työpajoja

kaupunkiorganisaation asiantuntijoille sekä sidosryhmille. Lisäksi keväällä 2025 toteutettiin sähköiset kyselyt kuntalaisille ja sidosryhmille sekä kaupunkiorganisaation asiantuntijoille ja päättäjille. Kuntalaisille järjestettiin lisäksi osallistamistilaisuus pääkirjastolla maaliskuussa 2025.

Käynnistysvaiheessa hankkeen aluerajaus perustuu joukkoliikenteen runkolinjaston ensimmäisen vaiheen vaikutusalueeseen (linjat 4, 5 ja 6) ja kattaa näin ollen vyöhykkeet Neulamäki-Keskusta-Kelloniemi sekä Puijonlaakso-Keskusta-Siikaniemi.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö § 33

Vaikutusten arviointi

Kuopio Plus on laajasti integroitu osa kaupungin strategista kokonaisuutta. Hanke toteuttaa kaupungin strategiaa ja strategisia ohjelmia kytkeytyen mm. Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimukseen 2024–2035, Kuopion ja Etelä-Siilinjärven kaupunkirakenne 2040 -suunnitelmaan, Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelmaan sekä kaupungin talouden ja investointien tasapainottamistyöhön. Hankkeessa yhteensovitetään kaupungin ja eri sidosryhmien toimintoja, hankkeita ja investointeja ja pyritään siten edistämään vaikuttavaa ja kestävää kaupunkikehittämistä hankealueella.

Kokonaisuutena Kuopio Plus -hankealueella on tällä hetkellä tunnistettua rakennuspotentiaalia olemassa olevan tonttivarannon, täydennysrakentamisselvityksen ja osayleiskaavojen yhteenlaskuna noin 1 000 000 k-m² asuinrakentamiseen ja noin 300 000 k-m² yritys- ja toimitilarakentamiseen. Arvioiden mukaan em. rakennuspotentiaalin toteutuminen mahdollistaisi alueelle n. 17 000–21 000 uutta asukasta ja merkittävän määrän työpaikkoja. Kaikkien osapuolien kokonaisinvestoinnit alueella yhteensä voisivat olla noin 3–5 miljardia euroa, josta kaupungin osuus on arviolta 10 %.

Kuopio Plus -hankekokonaisuuden kohdealue on keskeinen osa kaupunkirakennetta ja pitää sisällään mm. asuin-, yritys- ja lähivirkistysalueita. Hanke linkittyy joukkoliikenteen runkolinjaston kehittämiseen ja täydennysrakentamisselvitykseen, joiden myötä toteutettavilla toimenpiteillä tuetaan mm. kestävää liikkumista, monipuolisia asumismahdollisuuksia ja palveluiden saavutettavuutta. Olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuminen hillitsee ilmastopäästöjä verrattuna täysin uusien alueiden rakentamiseen. Kaupunkirakenteen tiivistämisestä huolimatta pyritään turvaamaan viheryhteydet, monipuoliset lähivirkistysalueet ja luonnon monimuotoisuus.

Nykyisiä asuinalueita yhteiskehittämällä vahvistetaan alueiden vetovoimaa ja viihtyisyyttä. Tavoitteena on edistää viihtyisän, hyvinvointia tukevan elinympäristön kehittämistä ja vahvistaa asukkaiden osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia omilla asuinalueillaan.

Hankkeen toiminnalla tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kaupunkiympäristön toteuttamista ja elinvoiman kehittymistä, tehostetaan resurssien käyttöä ja vahvistetaan edellytyksiä Kuopion positiiviselle kehittymiselle. Kuopio Plus -kokonaisuuden

vaikutukset edistävät koko Kuopion menestymistä kaupunkien välisessä kilpailussa ja auttavat takaamaan hyvän arjen edellytyksiä kaikille kuopiolaisille.

Tarkempi vaikutusten ennakkoarviointi laaditaan nähtävillä olon jälkeen.

Liitteet